

en was voor objectieve beschouwing van de praestaties der niet-Grieksche volken de baan weer vrij: ARISTOTELES' theorie, dat de „barbaren”, als φύσει δοῦλοι, aangewezen zijn zouden de Grieken te dienen, was, gelijk heel zijn staatsleer, verouderd op het oogenblik, dat hij haar uitsprak; en ALEXANDER toonde ook hierin meer staatsmanswijsheid dan zijn leermeester, dat hij diens raad, voor de Grieken als verwanten te zorgen, de barbaren als dieren of planten te gebruiken, beantwoordde met eene volledige gelijkstelling van Oosterlingen en Hellenen.

In de Hellenistische periode keeren dan langzamerhand de rollen om: ze geeft ook hier de te voren voorbereide verandering van alle verhoudingen te zien, waaraan onze moderne kultuur het aanzijn te danken heeft. Als eenmaal Oosten en Westen in één rijk vereenigd zijn, het rassenonderscheid ondermijnd, het centrum der kultuur naar het Oosten verplaatst en dat Oosten, althans wat het uiterlijk aangaat, gehelleniseerd is, dan kan van den vroegeren dunk der Hellenen nauwelijks een spoor overblijven. Veel meer nog dan voorheen komen de Grieken nu rechtstreeks in aanraking met de geheimzinnige wereld, die in hun mythen en legenden zulk een groote rol speelde, en, door geen chauvinistische vooroordeelen tegen de „barbaren” meer belemmerd, laten ze zich te sterker door haar imponeeren, naarmate ze zich te voren boven haar verheven hadden gevoeld. Al wat uit het Oosten komt, vindt thans belangstelling en waardeering, wordt gezocht en geprezen, zelfs boven eigen geestesprodukten: Oostersche boeken vinden hun weg naar de Grieksche bibliotheken, en de voorliefde voor de exotische literatuur bevordert, dat bij gebrek aan echte geschriften apokryphe worden opgenomen. Dat de den Grieken overal waar het over de geschiedenis der „barbaren” gaat, eigene „Anistoresie”